

וְבֹא רְאֵה, מה טעם כל הדברות כנגד כל כתר וכתר? מצוות עשה במקום הראוי להן, ומצוות לא תעשה במקום שראוי להן. ואלו שלשה אחרונים, אלו לא תעשה מכלל עשה, כמו שבארנו בכלם. אף על גב שזה מתר – זה אסור, מפני שאלו כנגד עתיק העתיקים שחסד ורחמים גדולים תלויים בו, ולא ראויים אלא למצוות עשה. מפני כן דייק מהם שלא יפנה בן אדם (כהן גדול) לצד אחר, וסמן אותם במצוות לא תעשה והזהיר אותם לבני אדם בלאו על זה הדבר האחרון, שהיא כללות התורה.

וּמִי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה כְּאִלוֹ עֵבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה, משום שהוא למעלה ראשית של הכל, כללות הכל. ואם בן אדם עבר על זה והטתה מחשבתו מדרכי התורה, אז נדבק בצד האחר של שקר, ואז בא לידי לא תענה ברעך וגו', כמו שמצאנו אצל אחאב שחמד הכרם של נבות ואז העידו עליו שקר. ומכאן בא בן אדם לעבר על כל הדברות. אבל כאשר הוא הולך בדרכי התורה וחושב בתורה ובמצוותיה, אז מתפשטת המחשבה ההיא בכל המדרגות מצד האמת, מצד האמונה העליונה.

וְבֹא רְאֵה שֶׁהָרִי קִבְעוֹת כָּל הַדְּבָרוֹת שֶׁלֹּא יִטֶּה מִחֲשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ לְצַד הָאֲחֵר. וכאשר בן אדם נדבק בזה, אז כל העולמות מתמלאים ברכות עליונות שנמשכות מעתיקא סתימא שלה: (עד כאן מההשמטות)

לֹא תִרְצַח. לא תנאף. לא תגנב. לא – יש טעם מפסיק בכל שלשת אלה. ואם לא היה טעם מפסיק, לא היה תקון לעולמות, ויהיה אסור לנו להרג נפש בעולם, אף על גב שיעבר על התורה. אבל במה שיש הפסק טעם – אסור ומת.

לֹא תִנְאַף – אם לא טעם מפסיק, אסור אפלו להוליד או לשמח באשתו שמחת מצוה, ובמה שהטעם מפסיק – אסור ומת.

לֹא תִגְנֹב – אם לא היה טעם מפסיק, היה אסור אפלו לגנב דעת של רבו בתורה או דעת של חכם כדי להתבונן בה, או דין שדין דין לפי טענה שצריך לגנב את דעת הרמאי, ולגנב את דעת שניהם כדי להוציא את הדין לאור. ובמה שמפסיק הטעם – אסור ומת.

לא תענה ברעך עד שקר. כאן לא מפסיק טעם, משום שזה אסור כָּלֵל וּכְלָל, ובכל דברי התורה שם הקדוש ברוך הוא סודות עליונים, ולמד בני אדם דרך להתתקן בה וללכת בה, כמו שנאמר (ישעיה מח) אָנִי ה' אֱלֹהֶיךָ מִלְמַדְךָ לְהוֹעִיל מִדְרִיכְךָ בְּדֶרֶךְ תִּלְךָ.

אף כאן לא תחמד, לא מפסיק טעם כָּלֵל. ואם תאמר, אפלו חמוד של התורה אסור, כִּיּוֹן שֶׁלֹא מִפְסִיק הַטַּעַם? בא וראה, בכלם עשתה התורה כָּלֵל, ובזה עשתה פְּרֹט. בית רעך שדהו ועבדו וגו', בכל דברי העולם. אבל התורה היא תמיד חומדים אותה, שעשועים, גנזי חיים, ארץ הימים, בעולם הזה ובעולם הבא.

עשר האמירות הללו של התורה הן כָּלֵל שֶׁל כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, כָּלֵל שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מִטָּה, כָּלֵל שֶׁל כָּל עֲשׂוֹת הָאֱמִירוֹת שֶׁל בְּרֵאשִׁית. אלה נחקקו על לוחות אבנים, וכל הגנזים שהיו בהם נראו לעיני כל, לדעת ולהסתכל בסוד של תרי"ג המצוות של התורה שכלולים בהם, הכל נראה לעינים, הכל הוא בתבונה, להתבונן בלב של כל ישראל, והכל היה מאיר לעיניהם.

באותה שעה כל סודות התורה וכל הסודות העליונים והתחתונים לא זזו מהם, משום שהיו רואים עין בעין את זיו כבוד רבונם – מה שלא היה כמו אותו היום מיום שנברא העולם, שהקדוש ברוך הוא התגלה בכבודו על הר סיני.

ואם תאמר, הרי שנינו שראתה שפחה על היס מה שלא ראה יחזקאל הנביא, יכול כמו אותו יום שעמדו ישראל על הר סיני? לא כן! משום שאותו היום שעמדו ישראל על הר סיני, עברה מהם הזהמה, וכל הגופים היו מצחצחים כצחצוח של מלאכים עליונים כשמתלבשים בלבושים מצחצחים לעשות את שליחות רבונם.

ובאותו מלבוש מצחצח נכנסים לאש ולא פוחדים. כמו אותו המלאך של מנוח, כשנראה לו ונכנס בשלהבת ועלה לשמים, שכתוב (שופטים יג) וַיַּעַל מְלָאךְ ה' בְּלֶהַב הַמַּזְבֵּחַ. וכשעברה מהם אותה זהמה, נשארו ישראל גופים מצחצחים בלי טנוף כָּלֵל, והנשמות בפנים כזהר הרקיע לקבל את האור.

כך היו ישראל, שהיו רואים ומסתכלים לתוך כבוד רבונם, מה שלא היה כן על היס, שלא עברה מהם הזהמה באותו זמן.

וְכַאֵן בְּסִינִי, שְׁפִסְקָה הַזְהֵמָה מִן הַגּוֹף, אֶפְלוּ עֲבָרִים בְּמַעֲי אֲמוֹתֵיהֶם
הָיוּ רוֹאִים וּמִסְתַּפְּלִים בְּכַבּוֹד רְבוּנָם, וְכֻלָּם קִבְּלוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד
כָּרְאוּ לוֹ.

וְאוֹתוֹ יוֹם הֵיטָה שְׁמַחָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִן הַיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהַיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם לֹא הָיָה בְּקִיּוּם
עַד שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, שְׁכַתּוֹב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה
חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי.

בֵּינָן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה עַל הַר סִינַי, אִזְ הַתְּבַשֵּׁם הָעוֹלָם, וְהַתְּקִימוּ
שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְנוֹדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה וּמַטָּה, וְהַתְּעַלָּה
בְּכַבּוֹדוֹ עַל הַכֹּל. וְעַל אוֹתוֹ יוֹם כְּתוּב, (תהלים צג) ה' מִלֶּךְ גִּאוֹת לִבֵּשׁ
לְבַשׁ ה' עַז הַתְּאֹזֵר. וְאֵין עַז אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם כט) ה' עַז לְעַמּוֹ
יִתֵן ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרָשֵׁת מִשְׁפָּטִים (דף צד ע"א - דף קכה ע"ב)

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֵיהֶם.
תַּרְגוּם: וְאֵלֵּין דִּינֵינָא דִּי תַסְדֵּר קְדָמִיהוֹן. אֵלֶּה אוֹתָם סְדוּרִים
שֶׁל הַגְּלָגוּל, דִּינֵי הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּדְוָנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל עֲנָשׁוֹ.

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִיעִית יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם.
חֲבָרִים, הַזְּמַן כְּעַת לְגַלוּת כְּמָה סוּדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁל הַגְּלָגוּל. כִּי
תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה הַתְּחִיבָה בְּגִלְגוּל, אִם
הִיא מִצַּד אוֹתוֹ הָעֶבֶד מִטְּרֹוֹן, שֶׁהוּא כּוֹלֵל שֵׁשׁ צְדָדִים, כְּתוּב בּוֹ
שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. גְּלָגוּלִים שֶׁלֶּה לֹא מִתְּחִיבָת אֶלָּא שֵׁשׁ שָׁנִים, עַד
שֶׁמְשַׁלֵּימָה שֵׁשׁ דְּרָגוֹת מֵאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁנִּלְקַחָה.

אֲבָל אִם הַנְּשָׁמָה הִיא מִצַּד הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא שְׁבִיעִית, וְדַאי מַה כְּתוּב?
וּבְשִׁבְעִיעִית יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם. שְׁצַדִּיק וְדַאי אֵין בּוֹ מְלָאכָה, וְכִיּוֹן
שֶׁאֵין בּוֹ מְלָאכָה, אֵין בּוֹ שְׁעָבוּד. וְהַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא מִשָּׁם, נֶאֱמַר בָּהּ
וּבְשִׁבְעִיעִית יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם, אֵין בָּהּ שְׁעָבוּד.

בֵּין כֶּף יָרֵד הַזֶּקֶן אֵלָיו, אָמַר לוֹ, אִם כֶּף רַבִּי, מַה תּוֹסַפֵּת לְנִשְׁמָה
שֶׁהִיא מִמָּנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֲתָה
וּבִנְךָ וּבִתְךָ עִבְדֶּךָ וְגו'?

אָמַר לוֹ, זֶקֶן זָקֵן, וְאֲתָה שׁוֹאֵל אֶת זֶה? שְׁוֹדַאי זֶה נֶאֱמַר עַל נִשְׁמַת
הַצַּדִּיק, שֶׁאֵף עַל גַּב שֶׁהַתְּחִיב לְרַדֵּת בְּגִלְגוּל בְּכֹל אֵלֶּה, אֶפְלוּ

בְּעֶבֶד וְאָמָה, וּבַהֲמוֹת שָׁהִם אוֹפְנִים, אוּ כָּל הַחַיּוֹת שֶׁמֵּהֶם נִשְׁמוֹת
בְּנֵי אָדָם, כְּתוּב בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה, וְזֶהוּ (ויקרא כה) לֹא תַעֲבֹד
בוֹ עֲבֹדַת עֶבֶד. בְּצַדִּיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בוֹ עֲבֹדַת עֶבֶד,
שֶׁהוּא יוֹם שֶׁל חַל.

אָבִי זָקֵן זָקֵן, שַׁבָּת (הַנְּשֻׁמָּה) שֶׁהִיא בַת יַחֲדָה, וְהִיא בַת זוּגוֹ שֶׁל צַדִּיק
שֶׁהוּא שַׁבָּת. מַה זֶה אִם אַחֲרַת יָקַח לוֹ? אָמַר לוֹ, הֲרִי וְדַאי
הַבְּדִלָה חָלוּ שֶׁל שַׁבָּת, שֵׁישׁ אַחַר שֶׁלֹּא נִקְרָא חָלוּ שֶׁל שַׁבָּת, אֲלֵא חָלוּ
שֶׁל טְמֵאָה שֶׁפָּחָה. אָמַר לוֹ, וְהֲרִי חָלוּ שֶׁל שַׁבָּת מַה זֶה? אָמַר לוֹ, זוֹ
אָמָה, שֶׁהִיא גוֹף שֶׁל בַּת יַחֲדָה, שֶׁעֲלֶיהָ נֹאמַר אִם אַחֲרַת יָקַח לוֹ.

בֵּא וּרְאֵה, נִשְׁמָה יֵשׁ שֶׁנִּקְרָאת אָמָה, וְיֵשׁ (נְשֻׁמָּה) שֶׁכִּינָה שֶׁנִּקְרָאת
שַׁפְּחָה, (וּנְשֻׁמָּה) וְשֶׁכִּינָה יֵשׁ שֶׁנִּקְרָאת בַּת הַמְּלֶךְ. כָּאֵן יֵשׁ אִישׁ
שֶׁנֹּאמַר בוֹ (שְׁמוֹת טו) ה' אִישׁ מְלַחֵמָה. וְיֵשׁ אִישׁ שֶׁנֹּאמַר בוֹ (דְּנִיאל ט)
וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.

וְלָכֵן, נִשְׁמָה שֶׁמְחַיֶּכֶת בְּגִלְגוּל, אִם הִיא בַתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אִם תֹּאמַר שֶׁתִּמְכַר לְגוֹף נְכָרִי שֶׁשֵּׁם שְׁלִטוֹן יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא
מֵצַד סְמָא"ל – חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שֶׁהֲרִי כְּתוּב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי
וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, שֶׁהוּא יֵצֵר הָרַע.

וְאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁשֵּׁם שׁוֹרָה בַּת הַמְּלֶךְ, אִם תֹּאמַר שֶׁנִּמְכַר בְּכַתְרִים
תַּחְתּוֹנִים שֶׁנִּטְמָאוּ – חֲלִילָה וְחֶסֶד. עֲלִיו נֹאמַר (ויקרא כה) וְהָאֲרָץ
לֹא תִמְכַר לְצַמְתָּת כִּי לִי הָאֲרָץ. מִי גוֹף שֶׁל בַּת הַמְּלֶךְ? זֶה מִטְטְרוֹ"ן,
וְגוֹף זֶה הוּא אָמָה שֶׁל הַשְּׁכִינָה, אֲפִי עַל גֵּב שֶׁהִיא נִשְׁמָה שֶׁהִיא בַּת
הַמְּלֶךְ, שְׁבוּיָה שֵׁם, בְּגִלְגוּל בָּאָה, שֶׁבָּאִים גְּלַגּוּלִים מִשׁוּם שֶׁבָּאָה שֵׁם.
מַה כְּתוּב בָּהּ? וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בַּתוֹ לְאָמָה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.
וְעוֹד, וְכִי יִמְכַר אִישׁ – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֶת בַּתוֹ – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם מֵצַד שֶׁל בַּת יַחֲדָה נִקְרָאוּ בַתוֹ. וְאִם תֹּאמַר שֶׁיִּצְאוּ, כְּמוֹ
שֶׁאֵלָה מֵצַד שֶׁל הָעֶבֶד שֶׁהוּא מִטְטְרוֹ"ן, שֶׁיִּצְאוּ בְּמִנוּסָה מִמְצָרִים, לֹא
תִצָּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נב) כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן תִּצְאוּ
וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן.

בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁנּוֹלָד אִישׁ, נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ מֵצַד הַבְּהֵמָה מֵצַד שֶׁל טָהַר,
מֵצַד אֵלָה שֶׁנִּקְרָאִים אוֹפְנֵי הַקְּדֹשׁ. זָכָה יוֹתֵר – נוֹתְנִים לוֹ רוּחַ
מֵצַד שֶׁל חַיּוֹת הַקְּדֹשׁ. זָכָה יוֹתֵר – נוֹתְנִים לוֹ נִשְׁמָה מֵצַד שֶׁל הַכֶּסֶּא.
וְשִׁלְשֵׁת אֵלּוּ הֵם אָמָה, עֶבֶד וְשַׁפְּחָה שֶׁל בַּת הַמְּלֶךְ.

אם זכה יותר – נותנים לו נפש בדרך אצילות, מצד של בת יחידה, ונקראת בת מלך. זכה יותר – נותנים לו רוח של אצילות מצד העמוד האמצעי, ונקרא בן לקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. זכה יותר – נותנים לו נשמה מצד של אבא ואמא. זהו שכתוב (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. איזה חיים? אלא אותם י"ה שעליהם נאמר (תהלים קג) כל הנשמה תהלל יה, ונשלמה בה יהו"ה.

זכה יותר – נותנים לו יהו"ה בשלמות האותיות – יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא אדם, בארץ אצילות למעלה. ונקרא בדמות רבונו. ועליו נאמר (בראשית א) ורדו בדת הים וגו'. וזהו שלטונו בכל הרקיעים ובכל האופנים והשרפים והחיות ובכל החילות והפחות שלמעלה ולמטה. ולכן, כשבן אדם זוכה בנפש מצד של בת יחידה, נאמר בו לא תצא כצאת העבדים.

רבי חייא ורבי יוסי נפגשו לילה אחד במגדל צור. התארחו שם ושמחו זה בזה. אמר רבי יוסי, כמה שמחתי שראיתי פני השכינה, שעכשו בכל הדרך הזאת הצטערתי בזמן אחד סוחר שהיה שואל אותי כל הדרך:

מי הוא נחש הפורח באויר והולך בפרוד, ובין כף ובין כף יש מנוחה לנמלה אחת ששוכבת בין שניו, התחיל בחבור וסיים בפרוד? ומה הוא נשר שמקנן באילן שלא היה? בניו שנגזלו, ולא מהבריות? שנבראו במקום שלא נבראו? כשעולים יורדים, כשיורדים עולים? שנים שהם אחד, ואחד שהם שלש? מה זה עלמה יפה ואין לה עינים, והגוף נסתר ומתגלה? היא יוצאת בבקר ונתכסית ביום, ומתקשטת בקשטים שלא היו?

כל זה שאל בדרך, והצטערתי. ועכשו יש לי מנוחה. שאלו היינו כאחד, התעסקנו בדברי תורה מה שהיינו בדברים אחרים של תהו. אמר רבי חייא, ואותו זמן סוחר ידעת בו משהו? אמר לו, ידעתי שאין ממש בדבריו, שאלו היה יודע, יפתח בתורה, ולא היתה הדרך בריקנות. אמר רבי חייא, ואותו הסוחר ישנו כאן, שהרי לפעמים באותם הריקנים ימצא איש פעמוני זהב. אמר לו, הרי הוא כאן, והתקין חמורו למאכל.

קראו לו ובא לפניהם. אמר להם, כעת שנים הם שלשה, ושלשה הם כִּאֲחֵד. אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שכל דבריו ריקנים והם בריקנות?! ישב לפניהם.

אמר להם, רבותינו, אני נעשיתי סוחר, ורק מלפני מעט ימים, שהרי בהתחלה לא הייתי סוחר, אבל בן אחד קטן יש לי, ונתתי אותו לבית הספר, ואני רוצה שיעסק בתורה, וכשאני מוצא אחד מהרבנים שהולך בדרך, אני טוען אחריו, והיום הזה חשבתי שאשמע דברים חדשים בתורה, ולא שמעתי דבר.

אמר רבי יוסי, בכל הדברים ששמעתי שאמרת לא תמהתי, אלא רק מאחד – או שאתה אמרת בשטות, או שהם דברים ריקים. אמר אותו זקן, ומה היא? אמר, נערה יפה וכו'.

פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעזרי וגו'. טוב לחסות בה' וגו'. כמה טובים ונעימים ונכבדים ועליונים דברי התורה, ואני איך אמר לפני רבותינו, שלא שמעתי מפיהם עד עכשו אפלו דבר אחד?! אבל יש לי לומר, שאין בושה כלל לומר דברי תורה לפני הכל.

התעטף אותו הזקן, פתח ואמר, (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. פסוק זה סמוך על פסוק אחר – (שם) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה פנעוניה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו. פסוקים הללו כמשמעם, אבל דברי התורה הם דברים סתומים. וכמה הם דברי חכמה שסתומים בכל דבר ודבר שבתורה, ונודעים לאותם החכמים שיודעים דרכי התורה, שהרי התורה אינם דברי חלום הם, שנמסרו למי שפותר אותם ונמשכים אחר הפה, ועם כל זה צריך לפתור אותם לפי דרכם. ומה אם דברי חלום צריך לפתור אותם לפי דרכם – דברי התורה שהם שעשועי המלך הקדוש על אחת כמה וכמה שצריכים ללכת בדרך אמת בהם, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וגו'.

עכשו יש לומר, ובת כהן – זו הנשמה העליונה, בתו של אברהם אבינו ראשון לגרים, והוא מושך את אותה נשמה ממקום עליון. מה בין פסוק שאמר ובת איש כהן, ובין פסוק שאמר ובת כהן, ולא כתוב איש? אלא יש כהן שנקרא איש כהן, ולא כהן ממש.

ועל הדרך הזה היה (איש) כהן, והיה סגן, והיה כהן גדול, והיה כהן שאינו גדול. כהן סתם גדול ועליון מאיש כהן. ועל זה יש נשמה, ויש רוח, ויש נפש.

ובת כהן כי תהיה לאיש זר – זו הנשמה הקדושה שנמשכה ממקום עליון ונכנסה לתוך סתר עץ החיים, וכשרוח הכהן העליון נושבת ונותנת נשמות באילן הזה, פורחות משם אותם נשמות ונכנסות באוץ אחד.

אוי לעולם, שלא יודעים בני אדם להשמר, שמושכים משיכה עם יצר הרע, שהוא איש זר, ובת הכהן הזאת פורחת למטה ומוצאת בנין באיש זר. ומשום שהוא רצון של אדונה, נכנסת לשם ונכפית, ולא יכולה לשלט, ולא השתלמה בעולם הזה. וכשיוצאת ממנו, היא בתרומת הקדשים לא תאכל, כשאר כל הנשמות שהשתלמו בעולם הזה.

עוד יש בפסוק הזה, ובת כהן כי תהיה לאיש זר. עלובה היא הנשמה הקדושה כי תהיה לאיש זר, שנמשכה על הגר שהתגיר, ופרחה אליו מגן עדן בדרך נסתר על בנין שנבנה מערלה טמאה, זו היתה לאיש זר.

וזהו סוד עליון יותר מהכל. בעמוד שעומד למאזנים בתוך אויר שנושב, יש משקל אחד בצד זה, ויש משקל אחר בצד זה. בצד זה מאזני צדק, ובצד זה מאזני מרמה. והמשקל הזה לא שוכף לעולמים, ונשמות עולות ויורדות, נכנסות ויוצאות, ויש נשמות עשוקות, כששולט אדם באדם, שכתוב (קהלת ח) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. לרע לו ודאי.

אבל נשמה זו שהיתה לצד האחר, איש זר, ונעשקה ממנו, זוהי לרע לו. לו – לאותו איש זר, והיא בתרומת הקדשים לא תאכל, עד שעושה בה הקדוש ברוך הוא מה שעושה. בא הפסוק ואמר, ובת כהן כי תהיה לאיש זר, כף זה.

כאן יש סוד איך נעשקות הנשמות. אלא העולם הזה מתנהג הכל בעץ הדעת טוב ורע. וכשמתנהגים בני העולם בצד הטוב, המשקלת עומדת ומכריעה לצד הטוב, וכשמתנהגים בצד הרע – מכריעה לאותו הצד. וכל הנשמות שהיו באותה שעה במשקלת, היה עושק אותן ולקח אותן.

אָבֵר לָרַע לוֹ, שְׁאוֹתֵן נְשָׁמוֹת מְכַנְיָעוֹת (מְכַסּוֹת) אֶת כָּל מָה שְׁמוֹצְאוֹת
מִצַּד הָרַע וּמְשַׁמְדוֹת אוֹתוֹ, וְסִימָן לָזֶה – אַרוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁנַּעֲשֶׂק
לְתוֹךְ פְּלִשְׁתִּים וְשִׁלְטוֹ לְהַרְעֵם לָהֶם. אִף כָּאֵן, אֵלֵי הַנְּשָׁמוֹת נַעֲשֶׂקוֹת
מֵהַצַּד הָאַחַר לְהַרְעֵם לָהֵן.

מָה נַעֲשֶׂה מֵאוֹתֵן נְשָׁמוֹת? רְאִינוּ בְּסִפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים, שְׁמָהֶם הָיוּ
אוֹתָם חֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם. וְאוֹתָם הַמְּזַרְרִים שֶׁהֵם תְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים שְׁקוֹדְמִים לְכַהֵן גְּדוֹל עִם הָאָרֶץ וְחָשׁוּב בְּעוֹלָם, אִף עַל גַּב
שֶׁהוּא נִכְנָס לַפְּנֵי וְלַפְּנֵים. בְּכֹה הַזְּקֵן הַזֶּה רָגַע אַחַד. תְּמַהּוּ הַחֲבָרִים
וְלֹא אָמְרוּ דָבָר.

פָּתַח אוֹתוֹ זֶקֶן וְאָמַר, אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדוֹנִיָּה אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה וְהִפְדָּה
לְעַם נְכָרֵי וְגו'. פָּרָשָׁה זֹאת נֶאֱמָרָה עַל הַסּוּד הַזֶּה, וְכִי יִמְכַר אִישׁ
אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים אִם וְגו'. רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִי לֹא
יִפְחַד מִמֶּךָ, שְׁאֵתָה שׁוֹלֵט עַל כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה י')

מִי לֹא יִרְאַךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאָתֶה וְגו'.

בְּמָה הֵם בְּנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם שֶׁמְשַׁתְּבָשִׂים בְּפִסּוּק הַזֶּה, וְכֵלֶם אוֹמְרִים,
אֲבָל הַפִּסּוּק הַזֶּה לֹא מְתִישֵׁר בְּפִיָּהֶם. וְכִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם?! וְהֵלֵא הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן נִקְרָא! שְׁהָרִי כְּתוּב
(דְּבָרִים ל"ב) בְּהִנְחֵל עֲלִיּוֹן גּוֹיִם וְגו', וְכְתוּב (ש"ס) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ. וְעַל זֶה
הוּא נִקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוּא נִקְרָא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, הָרִי
שֶׁבַח שְׁלָהֶם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וְלֹא כְּמוֹ שְׁאוֹמְרִים
שֶׁהֵם נִמְסְרוּ לְשִׁמְשִׁים וְלַמְּמָנִים שְׁלוֹ.

וְעוֹד סוּף הַפִּסּוּק, שְׁכְּתוּב (יִרְמִיָּה י') כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם
מֵאִין כְּמוֹךָ. כָּל זֶה הוּא שֶׁבַח לְשֵׁאֵר הָעַמִּים. וְתַמִּיָּה הִיא אִיךָ
לֹא מְתַעֲלִים בְּפִסּוּק הַזֶּה לְרוֹם הַרְקִיעַ? אֲלֵא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
סָמָא אֶת עֵינֵיהֶם וְלֹא יוֹדְעִים בּוֹ כְּלָל, שְׁהָרִי מָה שְׁאֵנּוּ אוֹמְרִים שְׁכֵלֶם
אִין וְאֶפְסָ וְתַהוּ, שְׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה מ') כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין נִגְדוּ מֵאֶפְסָ וְתַהוּ
נִחְשְׁבוּ לוֹ, הָרִי הָעֶקֶר הָעֲלִיּוֹן הַגְּדוֹל וְהַנִּכְבָּד שֶׁם אוֹתָם הַכְּתוּב הַזֶּה.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיָּא, וְהָרִי כְּתוּב מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר לוֹ,
אֲנִי רְאִיתִי שְׁאֵחַר הַכְּתָל שְׁלָהֶם הָיִיתִי, וְיֵצֵאת בְּפִסּוּק הַזֶּה לְעוֹד
לָהֶם. הָיָה לִי לְהִשִּׁיב בְּתַחֲלָה עַל מָה שְׁאֵמַרְתִּי. אֲבָל כִּיּוֹן שְׁמַצְאֵתִי
אוֹתָךְ בְּדַרְךָ, אֵעֲבִיר אוֹתָךְ מִשָּׁם, וּמִשָּׁם אֵלֶיךָ לְהַעֲבִיר אֶת הַכָּל.

בא ויראה, כל השמות וכל כנויי השמות שיש לקדוש ברוך הוא, כלם מתפשטים לדרכיהם, וכלם מתלבשים אלה באלה, וכלם נחלקים לדרכים ושבילים ידועים, פרט לשם היחידי, הנבחר של כל שאר השמות, שהוריש לעם היחיד הנבחר מכל העמים, והוא – יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו. וכתוב (שם) ואתם הדבקים בה', בשם זה ממש יותר מכל שאר השמות.

ושם אחד מכל שאר שמותיו, אותו שהתפשט ונחלק לכמה דרכים ושבילים ונקרא אלהים. והוריש את השם הזה, ונחלק לתחתונים של העולם הזה, ונחלק השם הזה לשמשים ולממנים שמנהיגים את שאר העמים, כמו שנאמר (במדבר כב) ויבא אלהים אל בלעם לילה. (בראשית כ) ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה. וכן כל ממנה וממנה שהוריש הקדוש ברוך הוא אותם לשאר העמים נכללים בשם הזה, ואפלו עבודה זרה נקראת בשם הזה. ושם זה מלך על גוים, ולא אותו השם, שהוא מלך על ישראל, שהוא יחידי לעם היחידי, לעם ישראל, העם הקדוש.

ואם תאמר, על דרך זו נבאר את הפסוק, שכתוב (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים, שהרי הוא שם שמולך על גוים – אלהים, שהרי היראה שרויה בו והדין שרוי בו – לא כן, ולא על זה נאמר. שאם כן, אפלו עבודה זרה בכלל זה היא.

אבל כיון שהכתל שהיית סמוך אחריו נעקר, הפסוק עומד על קיומו בהסתכלות קטנה. מי לא יראך מלך הגוים. ואם תאמר שמלך הגוים נאמר על הקדוש ברוך הוא – לא כן. אלא מי הוא מלך הגוים שלא יראך, שלא פוחד ממך ולא יזדעזע ממך, מי מלך הגוים שלא יראך? כמו זה, (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. מי ששמע אותו, לא יודע מה אמר. כיון שאמר הללויה, אף כן הללו עבדי ה'! שהיה לו לכתב, עבדי ה' הללו את שם ה'. אף כאן היה לו לכתב, מי ממלך הגוים שלא יראך, אלא הכל על תקונו נתבאר.

כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות. מה הדבר שהתפשט ביניהם בחכמה שלהם? מאין כמות, וכלם מודים על זה. כשרואים בחכמתם מעשיהם וגבורותיהם, התפשט דבר זה ביניהם, ואומרים מאין כמות בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. מאין כמות

אומרים, והתפשט ביניהם. שמחו החברים, וככו ולא אמרו דבר. אף כף הוא בכה כמקדם.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כא) ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה וגו'. החברים התעוררו, שרצתה שרה לפנות מביתה עבודה זרה, ועל זה כתוב כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה. כאן כתוב וכי ימכר איש את בתו – זו הנשמה בגלגולים על מעשים רעים שבעולם. לאמה – לאותו הצד האחר בגלגול רע של המשקל שחוזר, והרי נעשקה להוציא אותה משם. ודאי לא תצא כצאת העבדים, כל אותן נשמות שנעשקות.

מִי הֵן כָּאֵן? הוא סוד אלה אותן נשמות התינוקות הקטנים, כשהם יונקים מתוך תקף של אדם, והקדוש ברוך הוא רואה שאם יתקומו בעולם, יבאש ריחם ויחמיצו כמו החמץ הזה. לוקח אותם קטנים, בעודם נוהגים ריח.

מָה עוֹשֶׂה? משאיר אותם להעשק ביד אותה האמה, וזוהי לילי"ת. שכיון שנתנו ברשותה, שמחה (אוחזת) באותו תינוק ועושקת אותו, ומוציאה אותו מן העולם כשהוא יונק מכח אמו.

וְאִם תאמר שאותן נשמות יעשו טוב לעולם – לא כן, שכתוב אם רעה בעיני אדניה, שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים, אם יתקיים בה. זו נעשקת, ואחרת לא נעשקת, ועל אלה כתוב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו', והינו אם רעה בעיני אדניה.

אֲשֶׁר לא יעדה. לא – כתוב באל"ף. אם תאמר שהרי באותו הצד האחר הזמין לה הקדוש ברוך הוא מיום שהיתה – לא! ועכשו בגלגולי המאזנים – לויעדה, בוא"ו, מה שלא היה מקדם לכן.

וְהַפְּדָה, מה זה והפדה? גאל אותה הקדוש ברוך הוא עכשו, שמעלה ריח, טרם שתחמיץ, ומעלה אותה לרומי מרומים בישיבה שלו. ואם תאמר, כיון שנעשקה מאותו הצד הרע, נותן אותה, כמו שאמרו לחסידי אמות העולם ולאותם ממזרים תלמידי חכמים – בא הכתוב ומוכיח, לעם נכרי לא ימשל למכרה, ודאי, בכגדו בה, שעושק אותה בעשק של גלגול המאזנים, אלא לישראל ודאי, ולא לאחר. וכשיוצאת מן המאזנים, לא תצא כצאת העבדים, אלא מתעטרת בעטרתה בהרמה על ראשה.

ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק - לא כן, אלא נוטלת אותה ושמחה עמה ופורחת מידה ונכנסת לאותו מקום, והיא פוקדת את אותו תינוק ושמחה בו וצוחקת בו, ותאבה את אותו הבשר, עד שאחר כך נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והיא לגוף. ואחר כך הכל ברשותו של הקדוש ברוך הוא.

בא וראה, לא תצא פצאת העבדים, מה זה? אלא בשעה שיוצאת מן המאזנים ואותו הצד בשמחה, רושם הקדוש ברוך הוא וחותרם אותה בחותמת אחת, ופורס עליה לבוש כבוד שלו, ומיהו? השם הקדוש שנקרא אלוה. וזהו בכגדו בה, הלבוש הנכבד של המלך פורש עליה, ואז היא שמורה, שלא נמסרה לעם נכרי אלא לישראל לחוד. וזהו שכתוב (איוב כט) כימי אלוה ישמרני, ועל סוד זה כתוב כאן, לעם נכרי לא ימשל למכרה בכגדו בה, בעוד שלבוש כבוד המלך בה. כיון שבגדו בה, כתוב לעם נכרי לא ימשל למכרה.

מה רשות יש לאותו צד בה? בא וראה, כל בני העולם כלם ברשות המלך הקדוש, ולכלם יש זמן בעולם הזה, עד שהוא רוצה לסלקם מן העולם, וזה אין לו זמן, ועל כן היא צוחקת בהם ושמחה בהם.

עוד, אזהרה לאדם (בעולם הזה) יש בפסוקים הללו וכמה עצות טובות עליונות הן בכל דברי התורה, וכלן אמת בדרך אמת, ונודעות לחכמים שיודעים והולכים בדרך אמת. בזמן שרצה הקדוש ברוך הוא לברא את העולם, עלה ברצון לפניו, וציר את כל הנשמות שהן עתידות להנתן בבני אדם אחר כן, וכלן הצטיירו לפניו באותו ציור ממש שעתידיים להיות בני אדם לאחר מכן, וראה כל אחד ואחד.

ויש מהן שעתידות להרע את דרכיהן בעולם, ובשעה שמגיע זמןן, קורא הקדוש ברוך הוא לאותה נשמה ואומר לה: לכי והפנסי במקום פלוני לגוף פלוני. והיא משיבה לפניו: רבון העולם, די לי בעולם הזה שאני יושבת בו, ולא אלך לעולם אחר שישתעבדו בי ואהיה מלכלכת ביניהם. אומר לה הקדוש ברוך הוא: מיום שנבראת, על מנת כן נבראת, להיות באותו עולם. כיון שרואה הנשמה כן, בעל כרחיה יורדת ונכנסת לשם.

התורה שנותנת עצה לכל העולם רואה כן, ומזהירה את בני העולם ואומרת: ראו כמה חס הקדוש ברוך הוא עליכם.

מרגלית טובה שהיתה לו, מכר לכם בחנם כדי שתשתעבדו בה בעולם הזה.

וכי ימכר איש - זה הקדוש ברוך הוא. את בתו - זו הנשמה הקדושה. לאמה - להיות אמה משעבדת ביניכם בעולם הזה. בבקשה מכם, בשעה שמגיע זמנה לצאת מן העולם הזה, לא תצא כצאת העבדים, לא תצא מטנפת בחטאים. תצא בת חורין, ברוחה נקיה, כדי שישמח בה אדונה וישתבח בה ויתן לה שכר טוב בצחצוחי גן עדן, כמו שנאמר והשביע בצחצחות נפשך. ודאי כאשר תצא ברוחה נקיה כראוי.

אבל אם רעה בעיני אדניה, כשיוצאת מלכלכת בטנופי החטאים ולא נראית לפניו כראוי - אוי לאותו הגוף שאבד מאותה נשמה לעולמים. משום שכאשר הנשמות עולות ברורות ויוצאות נקיות מן העולם הזה, כל נשמה ונשמה נכנסת לספר אוצר המלך, וכלן בשמות, ואומר: זו היא נשמת פלוני עתידה תהיה לאותו הגוף שעזבה. ואז כתוב לו יעדה, בו.

וכשיוצאת רעה בעיני אדניה, שנטמאה בחטאים ובטנוף של החטאים, אז לא יעדה, בא'. ונאבד אותו הגוף ממנה, והיא לא מזדמנת אליו, פרט לאותה שבעלה התרצה ושב בתשובה של הגוף בה, אז כתוב והפדה, כמו שנאמר (אייוב לג) פדה נפשו מעבר בשחת. והפדה, זהו באדם, שהעצה שלו שיפדה אותה וישוב בתשובה. והקדוש ברוך הוא אמר את זה לשני צדדים, והפדה בתשובה. אחר ששב בתשובה, פדה אותה מדרך הגיהנם.

לעם נכרי לא ימשל למכרה. מי זה עם נכרי? עלובה היא הנשמה, שכאשר יוצאת מן העולם וכן אדם מסטה דרכו עמה, היא רוצה לעלות למעלה לתוך המחנות הקדושים, משום שהמחנות הקדושים עומדים באותה דרך של גן עדן, ומחנות נכריים עומדים באותה דרך של הגיהנם.

זכתה הנשמה, ואותה שמירה ופרישת לבוש הנכבד עליה. כמה מחנות קדושים מעתדים לה להתחבר עמה ולהכניס אותה לגן עדן. לא זכתה - כמה מחנות נכריים מזמנים להכניס אותה בדרך הגיהנם, ואותם מחנות של מלאכי חבלה מזמנים לעשות בה נקמות. בא הכתוב ומוכיח, לעם נכרי לא ימשל למכרה - אלו מלאכי חבלה.

בבגדו בה - אותה שמירה שהקדוש ברוך הוא עושה לה שמירה שלא ישלט בה עם נכרי באותה הפריסה ששומרת עליה.

ואם לבנו ייעדנה. בא וראה כמה יש לאדם להזהר שלא יסטו דרכיו בעולם הזה. שאם זכה אדם בעולם הזה ושומר את הנשמה כראוי, זהו אדם שהקדוש ברוך הוא מרצה ממנו, ומשתבח בו בכל הימים בפמליה שלו ואומר: ראו בן קדוש שיש לי באותו העולם, כך וכך עשה, כך וכך מעשיו מתקנים.

וכשנשמרה זו יוצאת מהעולם הזה זכה נקיה וברורה, הקדוש ברוך הוא מאיר לה בכמה אורות, בכל יום קורא עליה: זוהי נשמת פלוני בני, שמירה תהיה לאותו הגוף שעזבה.

וזהו שכתוב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. מה זה כמשפט הבנות? כאן יש סוד לחכמים. בתוך הסלע החזק, הרקיע הטמון, יש היכל אחד שנקרא היכל האהבה, ושם הגנזים טמונים, וכל נשיות האהבה של מלך הן שם, ואותן נשמות אהובות המלך נכנסות לשם.

ביון שהמלך נכנס לאותו היכל המלך, שם כתוב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל. והקדוש ברוך הוא מוצא שם את אותה נשמה קדושה, מקדים מיד ונושק לה, ומגפף אותה ומעלה אותה אליו ומשתעשע בה.

וזהו כמשפט הבנות יעשה לה, כדין שאב עושה לבתו, שהיא חביבה עליו, שנושק לה ומגפף אותה ונותן לה מתנות. כך הקדוש ברוך הוא עושה לנשמה הצדיקה בכל יום, כמו שכתוב כמשפט הבנות יעשה לה.

היגו שכתוב (ישעיה סד) יעשה למחפה לו. כמו שהבת הזאת משלימה עשיה בעולם הזה, אף כך הקדוש ברוך הוא משלים לה עשיה אחרת בעולם הבא, שכתוב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו. וכאן כתוב יעשה לה. עד כאן. אותו הזקן השתטח והתפלל תפלה, ובכה כמקדם.

ואמר, אם אחרת יקח לו וגו', מה זה אם אחרת? וכי נשמה אחרת עתיד הקדוש ברוך הוא להשיב לצדיקים בעולם הזה, ולא נשמה זו שהשלימה בעולם הזה את רצון רבוניה? אם כך, אז אין הבטחה לצדיקים כלל. מה זה אם אחרת יקח לו?